

Savivaldybių žinios

Nr. 20 (653)

2013 m. liepos 4 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina ketvirtadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

**Susitikime su Premjeru –
apie savivaldybių skolas, šilumos ūkį ir užimtumą** _____ 4–5p.

Susitikime su savivaldybių merais Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius sakė: „Savivaldybių biudžetai turi būti „kuriantys“ (darbo vietas, pridėdamąją vertę), o ne išlaidaujantys. Būtina aiškiai skaičiuoti naudą arba matyti, kada ir kaip tai atsipirks.“

Romo Gurklio nuotr.

Antikorupcinė politika Latvijoje, Estijoje ir Suomijoje

Patirtis ir bendradarbiavimo galimybės _____ 6 p.

Iš savivaldybių gyvenimo

Druskininkai taps išmaniausiu miestu Lietuvoje, Pakruojyje analizuota kelių būklė, Birštono raidą projektuoja ir universiteto absolventai, Kelmėje paliestos visai Lietuvai opios sveikatos apsaugos problemos _____ 10–13 p.

Lietuva perima Europos Sąjungos vairą

Apie Lietuvos pirmininkavimą ES Tarybai ir šios misijos prioritetus _____ 15 p.

PREMJERAS, MINISTRAI IR MERAI – APIE SAVIVALDYBIŲ SKOLAS, ŠILUMOS ŪKĮ, UŽIMTUMĄ

Jurgis AMBRAZAS

Birželio 28 d. Vyriausybės rūmuose įvyko Ministro Pirminko Algirdo Butkevičiaus susitikimas su savivaldybių merais (nuotr.). Po valandą trukusios diskusijos apie savivaldybių įsiskolinimus ir šilumos ūkį dalyviai persikėlė į kitą salę, kur svarstė, kaip padidinti užimtumą regionuose.

SKOLINIMOSI LIMITO NEDIDINS

Kalbant apie savivaldybių finansus, vienas iš merų apibūdino padėtį: „Indas persipildė“ – esą daugeliui savivaldybių gresia nemokumas.

Šių metų savivaldybių biudžetų apimtis yra 3 mlrd. 239,8 mln. Lt, o jų įsiskolinimas kredito institucijoms kartu su kreditoriniu įsiskolinimu balandžio 1 d. buvo 2 mlrd. 125,4 mln. Lt (iš jų skola bankams – 1 mlrd. 794,5 mln. Lt ir kreditorinis įsiskolinimas – 331 mln. Lt).

Premjeras aiškino, kad „nemokumas“, „bankrotas“ – teisiškai netinkamos frazės, bet jos atkreipia dėmesį į labai svarbią įsiskolinimų problemą. Jis teigė, kad Vyriausybė analizuoja susirūpinimą keliančią padėtį.

Pasak A. Butkevičiaus, savivaldybių nominalioji skola augo iš esmės adekvačiai valstybės skolai, ir savivaldybių skola turės keisti kryptį kartu su valstybės skolos kryptimi, o vėliau siekti grįžti prie de facto nedeficitinių biudžetų. Premjero nuomone, savivaldybių biudžetai galėtų skolintis tik europinių projektų bendrajam finansavimui. Jis pareiškė, kad Vyriausybė siūlys kitąmet nedidinti nominaliųjų skolinimosi limitų, o 2015 m. – tikėtina, mažinti.

„Biudžetai turi būti „kuriantys“ (darbo vietas, pridedamąją vertę), o ne išlaidaujantys. Nepakanka tik pastatyti naują pastatą ar nutiesti naują kelią, net jei tai ir Europos pinigai, būtina aiškiai skaičiuoti naudą arba matyti, kada ir kaip tai atsipirks“, – kalbėjo A. Butkevičius.

Premjeras žadėjo, kad Vyriausybė suras būdą, kaip spręsti Vilniaus miesto savivaldybės įsiskolinimo problemas. Jis pažadėjo spręsti ir savivaldybių merų atlyginimo klausimą.

Diskusijoje dalyvavęs LSA viceprezidentas, Ignalinos rajono savivaldybės meras Bronis Ropė pateikė duomenis iš tyrimo, kurį Lietuvos savivaldybių asociacija (LSA) užsakė Vilniaus universitetui. Iki krizės, kai nuo 2009 m. imta mažinti savivaldybėms skiriamus

asignavimus, savarankiškai gaunamos savivaldybių lėšos sudarė iki 15 proc. jų biudžetų, o dabar – tiktai iki 11 proc. Sumažinus savivaldybėms paliekamus išteklius nebuvo sumažintos joms tenkančios išlaidos.

Nemažai diskusijos laiko buvo skirta šilumos ūkio reikalams. LSA prezidentas, Druskininkų meras Ričardas Malinauskas išdėstė asociacijos poziciją šiais klausimais. Pasak R. Malinausko, kuro kainos, kurios tiesiogiai veikia šilumos kainas, Lietuvoje atitinka pasaulines tendencijas, o vidutinis darbo užmokestis smarkiai atsilieka, – tai lemia didelį gyventojų nepasitenkinimą šilumos kainomis ir didėjančių valstybės lėšų poreikį kompensacijoms už šildymą.

R. Malinausko teigimu, LSA pritaria Energetikos ministerijos neseniai parengtiems Šilumos ūkio, Energijos išteklių rinkos ir Atsinaujančių energijos išteklių įstatymų pakeitimams, kuriais siekiama spręsti šilumos ūkiui aktualius klausimus, tokius kaip biokuro naudojimo plėtra. Savivaldybės sutinka su įstatymų pakeitimuose išdėstytais nuostatomis: griežčiau reguliuoti nepriklausomų šilumos gamintojų kainodarą; griežčiau reguliuoti į šilumos kainas įtraukiamas biokuro kainas; skatinti biokuro prekybą per biokuro biržą.

Tačiau, pasak LSA prezidento, savivaldybėms kyla abejonų, ar šie gražūs tikslai bus tinkamai įgyvendinti, nes įstatymų formuluotės palieka galimas išlygas, kuriomis neabejotinai pasinaudos suinteresuoti asmenys. R. Malinauskas nurodė tas išlygas:

įstatyme numatyta galimybė nepirkti kuro biržoje, jeigu „dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo atitinkamos biokuro rūšies kiekio ar jo dalies“;

numatytas laipsniškas privalomo biržoje įsigyti biokuro kiekio didinimas – 2014 m. ne mažiau kaip 10 proc., 2015 m. ne mažiau kaip 30 proc., 2016 m. ne mažiau kaip 50 proc.

LSA požiūriu, neturėtų būti palikta galimybių apeiti prekybą biržoje, reikėtų iš karto numatyti reikalavimus nuo 2014 m. biržoje pirkti ne mažiau kaip 50 proc. biokuro.

LSA prezidentas kritikavo šilumos kainų nustatymo metodiką ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) veiklą. „Kainų komisija turėtų būti arbitrė, o ne šilumos tiekėjų atstovė“, – sakė R. Malinauskas.

Kadangi šilumos kainų metodikos rengimo, tvirtinimo ir įgyvendinimo funkcijos yra suteiktos vienai institucijai – VKEKK, to

pasekmė – kad komisija vien 2013 m. vienašališkai nustatė šilumos kainas daugeliui savivaldybių: Trakų, Druskininkų, Vilniaus, Kazlų Rūdos, Skuodo, Anykščių, Joniškio, Pakruojo, Mažeikių, Kauno, Nemenčinės, Kretingos.

Pasak LSA prezidento, VKEKK turėtų priimti sprendimus, kurie būtų subalansuoti vartotojų ir šilumos tiekėjų interesų atžvilgiu, tačiau dažnai kyla abejonių dėl komisijos sprendimų pagrįstumo, ir galutinės kainas nustato teismas. Nors savivaldybės nuolat siūlo, kaip tobulinti šilumos kainodarą, tai dažniausiai būna ignoruojama. Paskutinėje VKEKK parengtoje Šilumos kainų nustatymo metodikoje nebuvo atsižvelgta į argumentuotus ir ekonomiškai pagrįstus savivaldybių pasiūlymus.

R. Malinauskas apibendrina savivaldybių poziciją: siekiant skaidrumo ir nešališkumo, Šilumos kainų nustatymo metodiką turėtų tvirtinti Vyriausybė; savivaldybėms turėtų būti suteiktos galimybės nustatyti šilumos kainas, VKEKK paliekant patariamąjį balsą teisę ir galimybes nagrinėti ikiteisminius ginčus tarp savivaldybių ir šilumos tiekėjų.

Užbaigdamas diskusiją Premjeras vylėsi, kad permainos galiausiai sumažins kainas: „Jau šiemet savivaldybės turėtų ruošti šilumos ūkio pertvarkai, leisiančiai sumažinti šildymo kainas iki 20 procentų“.

Po trumpos pertraukos prasidėję svarstymai kita tema ir kitoje vietoje buvo pavadinti apskrituoju stalu „Užimtumo didinimas regione“.

Renginį pradėjęs A. Butkevičius priminė profesinio švietimo problemas: ar tikrai rengiamų specialistų kokybė ir skaičius atitinka darbo rinkos poreikius? Premjero kalboje būta ir optimizmo – pagal Eurostato duomenis, gegužę Lietuvos užimtumo rodikliai buvo bene geriausi ES.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė nušvietė darbo vietų kūrimo regionuose kryptis ir lygmenis. Pasak jos, vietinei užimtumo iniciatyvai suteikta parama sugrįžta į valstybės biudžetą per 3–5 metus.

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas Robertas Dargis ragino geriau žinoti kiekvieno regiono demografinę situaciją. „Verslas turi sudaryti savo rajono gelbėjimo planą“, – sakė jis. Darbo jėgos iš užsienio įvežimo būtinybę jis vadino „karšta bulvė“, kurią politikai linkę „mėtyti“ vieni kitiems.

Druskininkų meras R. Malinauskas savo pranešime nušvietė, kaip užimtumo klausimai sprendžiami konkrečiame mieste, kuriame vyrauja paslaugų sektorius. Pranešėjas greta kitų dalykų atkreipė dėmesį į socialinės paramos problemas – būtent į išlaikytinių sluoksnį, kuris atsirado dėl tokios paramos teikimo taisyklių netobulumo. Pasak R. Malinausko, tipingas paramos gavėjas Druskininkuose yra 30–40 m. amžiaus vyras, nedirbantis dėl įvairių priežasčių – dažniausiai dėl to, kad registruotas darbo biržoje, arba „slaugo“ savo artimiausius gimines, neretai gyvenančius kitų savivaldybių teritorijose, arba kelerius metus iš eilės verčiasi individualia veikla (turi įsigijęs verslo liudijimą), tačiau pajamų negauna arba gauna vos po 10–50 litų per mėnesį. Toks gavėjas neturi savo būsto, tačiau turi vidutiniškai 2–3 automobilius, iš kurių bent vienas įsigytas socialinės paramos gavimo laikotarpiu.

R. Malinauskas pasiūlė, kad siekiant įveikti socialinės paramos teikimo trūkumus būtų sujungtos darbo biržos, savivaldybių „Sodros“, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Darbo inspekcijos pajėgos. Tai sumažintų galimybes piktnaudžiauti darbo biržos paslaugomis ir socialine parama.

LIETUVOS PIRMININKAVIMAS EUROPOS TARYBOJE PRASIDĖJO LIEPOS 1 d.!

EU2013.LT

Simboliška, kad Lietuva pirmininkauja Europos Sąjungai iš karto po Airijos. Kaip tik šios šalies pirmininkavimo metu 2004 m. Lietuva tapo Europos Sąjungos nare. Paminint šią mažą, bet stiprių šalių draugystę Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos delegacija Regionų komitete kartu su Airija liepos 3 d. surengė priėmimą Regionų komitete – plačiau pristatyti Lietuvą kolegoms iš Europos miestų, regionų. Lietuvos savivaldybių asociacija Lietuvos pirmininkavimo laikotarpiu rengia dešimtį posėdžių, konferencijų, parodų Lietuvoje ir Briuselyje. Sekite mūsų naujienas Lietuvos pirmininkavimo puslapyje www.eu2013.lt

Lietuvos ambasadorius Europos Sąjungoje Raimundas Karoblis: „Esame, buvome ir būsim europiečiai“

Lietuvos savivaldybių asociacija ir Vokietijos Baden-Württembergo žemių atstovybė Briuselyje birželio 26 d. pakvietė Lietuvos ir Vokietijos piliečius, gyvenančius Briuselyje, į diskusiją-priėmimą pasitinkant Lietuvos pirmininkavimą Europos Taryboje. Diskusijoje dalyvavo Lietuvos nuolatinis atstovas Europos Sąjungoje, ambasadorius R. Karoblis, Europos Parlamento vicepirmininkas Raineris Wielandas, Klaipėdos miesto partnerio Vokietijos miesto Mannheimo meras Peteris Kurzas. Diskusiją stebėjo 300 vokiečių ir lietuvių, kurie neabejingi Euro-

pos įvykiams, kuriems svarbu žinoti, kuria kryptimi bus vairuojamas Europos laivas. Kalbėdamas apie pasirengimą Lietuvos pirmininkavimui ambasadorius R. Karoblis išskyrė keletą ypatumų – pirmą kartą pirmininkavimas ES Tarybai persikelia į Baltijos šalis, tai bus paskutinis pirmininkavimas prieš Europos Parlamento rinkimus, todėl tikimasi baigti daug iki šiol nebaigtų teisės aktų svarstymų. Ambasadorius pažymėjo, kad dar XV amžiuje Europa turėjo Europos Sąjungos modelį – kai 1429 m. Lucke susitikę Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas, Lenkijos, Vokietijos ir Vengrijos karaliai svarstė Europos ateitį.

Europos saugumas, energetinė nepriklausomybė, finansinis stabilumas – Lietuvos tikslai pirmininkavimo metu. Lietuvos išmoktos pamokos ekonominės krizės laikotarpiu – nelengvos, bet labai reikalingos Europai.

Klausytojus domino ir kitos temos – tolesnė Europos Sąjungos plėtra, Turkijos ir Serbijos narystė, Lietuvos pasiūlymai, kaip mažinti nedarbą Europoje, Rytų partnerystės skatinimo uždaviniai.

LSA atstovė Briuselyje Indrė Venckūnaitė da Silva Lemos

LIETUVA PERIMA ES VAIRĄ

Liepos 1 d. Lietuva pirmą kartą pusmečiui stojo prie Europos Sąjungos vairo – pradėjo pirmininkavimą ES Tarybai. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė sveikina Lietuvos žmones pelnius tarptautinės bendruomenės pasitikėjimą ir linki susitelkimo ir kantrybės atliekant šią atsakingą pareigą.

„Prasideda istorinis pusmetis, kuriam visi ilgai ir atsakingai ruošėmės – Lietuva pirmoji iš Baltijos šalių perima pirmininkavimą ES Tarybai. Sveikinu visus su darbų pradžia, linkiu sėkmės, ištvermės ir kantrybės. Lietuvai tenka atsakinga ir sudėtinga misija – Europai įtemptu laikotarpiu suderinti 28 šalims svarbius sprendimus, kurie šiandien gyvybiškai svarbūs kiekvienam europiečiui“, – sakė Prezidentė.

Pasak šalies vadovės, Lietuvos pirmininkavimo darbotvarkėje – visų ES šalių žmonėms labai svarbūs klausimai. Bendrų pastangų reikės dėl spartesnio daugiamečio ES biudžeto įgyvendinimo, jaunimo nedarbo mažinimo, energetinių šalių panaikinimo, saugesnės kaimynystės užsitikrinimo.

Pirmininkavimas, pasak Prezidentės, Lietuvai taip pat suteikia unikalią galimybę atskleisti Europai tai, kuo galime didžiuotis – mūsų žmonių gebėjimus, mūsų šalies grožį ir pasiekimus.

Šalies vadovė kviečia Lietuvos žmones būti svetingais ir dėmesingais, kad mūsų svečiai apie Lietuvą išsivežtų kuo geriausius išpuodžius.

Siekdama užtikrinti sklandžią pirmininkavimo pradžią ir spartesnę sprendimų priėmimą, liepos 1–3 dienomis šalies vadovė Lietuvos pirmininkavimo prioritetus ir svarbiausius darbus pristatė europinėms institucijoms, ES šalių vadovams ir žiniasklaidai.

PREZIDENTĖ PASVEIKINO KROATIJĄ ĮSTOJUS Į ES

Liepos 1 d. (Zagrebas). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su Europos Sąjungos vadovais dalyvavo Kroatijos įstojimo į ES iškilmėse Zagrebe. Sveikindama Kroatiją sugrįžus į Europos šeimą, Prezidentė padovanojo Kroatijos Prezidentui Ivo Josipovičui krepšinio komandos marškinėlius su 28 numeriu ir užrašu „Viena komanda – viena svajonė“.

„Tai istorinė akimirka visiems. Pagaliau kroatai su mumis! Kroatija ir Lietuva – krepšinio šalys, žinančios, koks svarbus kiekvienas komandos narys. Nuo šiandien Europa turi dar vieną stiprų žaidėją. Laimėkime visi kartu!“, – kroatybiškai ceremonijos dalyvius sveikino Prezidentė (*nuotr.*).

Pasak Prezidentės, simboliška, kad Lietuvos pirmininkavimas ES Tarybai prasideda Bendrijos plėtra, kurios nebuvo jau šešerius metus. Atvira Europa – vienas Lietuvos pirmininkavimo prioritetų. Prieš kelias dienas vykusioje Europos vadovų taryboje nutarta pradėti derybas dėl narystės ES su Serbija ir dėl Asociacijos sutarties su Kosovu.

Prezidentės spaudos tarnyba

PIRMININKAVIMO PRIORITETAI

SŽ skaitytojams priminsime, kad gegužės 2–3 d. Zarasuose ir Salake (Zarasų r.) vyko kasmetinis Baltijos šalių delegacijų Europos Sąjungos Regionų komitete susitikimas. Jame buvo pristatyti pirmininkavimo ES prioritetai ir pabrėžta, kad mūsų šalis pirmininkavimą ES perima labai sudėtingu laikotarpiu, kai iki Europos Parlamento rinkimų lieka mažiau nei metai. Tai reiškia, kad jau netrukus prasidės rinkimų kampanija, sumažinsianti šios institucijos veiklos aktyvumą. Savo ruožtu Europos Komisija, kurios kadencija taip pat artėja prie pabaigos, skuba užbaigti pradėtas teisėkūros iniciatyvas, kas lems didžiulį darbo krūvį taryboms ir komitetams pirmininkausiančios šalies atstovams. Per mūsų šalies laukiančias 182 pirmininkavimo dienas, dalis kurių tenka europinių atostogų mėnesiui, teks priimti apie 520 europinės teisės aktų, iš kurių net 115 įvardijami kaip itin didelės svarbos.

ES Tarybai pirmininkausianti Lietuva yra išskyrusi keturis prioritetus, kuriuose ji sieks plėtoti ES politiką. Tai energetikos saugumas (energetikos vidaus rinkos sukūrimas ir išorinės ES energetikos politikos formavimas), Baltijos jūros regiono strategija, ryšių su rytinėmis ES kaimynėmis (Armėnija, Azerbaidžanu, Baltarusija, Gruzija, Moldova, Ukraina) stiprinimas, įskaitant ES išorės sienų valdymą, kovą su nelegalia migracija ir kontrabanda.

Pirmininkavimo metu Lietuva surengs daugiau nei 3000 posėdžių, susitikimų, konferencijų. Iš jų apie 200 vyks Lietuvoje. Mūsų šalies vietos savivalda ir delegacija Regionų komitete planuoja surengti septynis renginius:

Regionų komiteto biuro posėdį (rugsėjo 3 d., Vilnius),

Europos Sąjungos ir Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžių konferencijos metinį susitikimą (Vilnius, rugsėjo 3 d.),

Gamtinių išteklių komisijos (liepos 18–19 d., Kaunas) ir Aplinkos apsaugos komisijos (Vilnius, rugsėjo 2 d.) posėdžius,

antros pagal dydį europinės politinės grupės Regionų komitete – Europos liaudies partijos pasitarimą ir seminarą (spalio 17–18 d., Kaunas) ir vienos mažiausių politinių grupių – Europos aljanso seminarą (rugsėjo 29–30 d., Panevėžio r.),

ES strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui skirtą konferenciją „Išteklius taupanti Europa“ (rugsėjo 2 d., Vilnius).

Be to, Lietuva, kaip ES pirmininkaujanti šalis, yra pateikusi prašymą Regionų komitetui parengti nuomonės dėl vietos ir regionų valdžių vaidmens stiprinimo skatinant energijos efektyvumo priemones viešojo ir privataus būsto sektoriuje, įskaitant dabartinių finansinių mechanizmų peržiūrą ir nuomonę dėl Europos Komisijos iniciatyvos „Geresnis planavimas, geresnis lėšų leidimas“.